

OPONENTNÍ POSUDEK

k habilitační práci

EFEKTÍVNE BÝVANIE

Ing. arch. Henrich Pifko, Ph.D.

1. AKTUÁLNOST HABILITAČNÍ PRÁCE

Celkový rozsah habilitační práce je 89 stran, které jsou členěny do 6 kapitol. Závěr spisu tvoří soupis literatury uspořádaný v abecedním pořádku. Habilitační prací jsou kapitoly z knihy „Efektívne bývanie“, kterou v roce 2008 vydalo nakladatelství Eurostav (ISBN 978-80-89228-16-4). Autorem těchto kapitol je habilitant. Práce vychází také ze stejnojmenného výzkumného projektu, podpořeného „Prvou stavebnou sporitelňou“, kterého byl habilitant zodpovědným řešitelem. Přitom třetí kapitola vychází z podkladů, které v Institutu pro pasivní domy byly shromážděny při přípravě výstavy „Energetický pasivní dům“. Pátá kapitola je zpracovaná z podkladů pro přednášky v předmětech, ve kterých arch. Henrich Pifko dlouhodobě působí jako vysokoškolský pedagog.

Oceňuji habilitantův přístup k formulaci problémových okruhů vztahujících se k energetické bilanci budov a k současné provázanosti s kvalitou architektonického návrhu. Byly přitom použity poznatky, které habilitant získal v průběhu své vědecké, pedagogické a praktické činnosti v oblasti architektonického a energetického navrhování budov. Právě zde je pramen habilitantových hlubokých znalostí a zkušeností.

2. VYJÁDRĚNÍ K OBSAHU HABILITAČNÍ PRÁCE

Habilitační práce odpovídá současným požadavkům kladených na habilitační spis. Práce je přehledně strukturována. Tvoří ji kapitoly, které nesou názvy: O efektivnosti (1), Dům, byt, bydlení (2), Energeticky úsporné bydlení (3), Inspirace (4), Alternativní materiály (5), Nenáročné bydlení (6), Seznam literatury (6). S takto pojatou strukturou habilitační práce mohu vyjádřit souhlasné stanovisko.

Příznivě hodnotím schopnosti, které habilitant prokázal k vědecké práci. Umožnily mu, aby v oblasti architektonické tvorby zohlednil pojetí díla s principy energeticky úsporné výstavby a zabýval se širokou problematikou specifických činitelů, které významně ovlivňují kvalitu architektonického konceptu a posléze i samotného produktu architektonické práce.

Habilitační práce je cenná z hlediska jeho komplexnosti, která se dotýká všech úrovní habilitantových činností. Počínaje urbanismem a architektonickým detailem konče. Zvláštní pozornost je však spojena s hodnocením energetické kvality a environmentálních hodnot. Autor používá také nástroje dalších vědních oborů, z nichž je možno zmínit sociologii a demografii, což je možno konstatovat podle náplně jednotlivých prezentovaných částí práce, např. v kapitole 2.

Příznivě je rovněž možno hodnotit příklady jednotlivých domů anebo sídelních útvarů, které zapadají do konceptu kvalitního a po stránce tvorby životního prostředí vhodného a šetrného řešení. Autor se soustředil především na zahraniční oblast, která je blízká jeho působišti, na Rakousko.

Přítom jako vysokoškolský pedagog neopomenul ani tvorbu nejmladší generace architektů – studentů z FA STU v Bratislavě. S uznáním kvituji, že nebyly vynechány ani kvalitní příklady pocházející z produkce českých architektů. Například z Brna Nového Lískovce nebo ze zmínky na str. 57.

Stranou nezůstaly ani rekonstrukce budov, které opustily zažité stavitelské zvyklosti a vydaly se cestou energetické úspornosti a environmentální optimalizace. Řada zvolených příkladů ze zahraničí to jen potvrzuje. Příkladem je dům v Nurnbergu sanovaný do energeticky pasivní úrovně. Také oceňuji ty části habilitační práce, v nichž se hovoří o zastínění průsvitných částí obvodového pláště. Samozřejmě, je potřeba ocenit i vlastní tvůrčí činnost habilitanta. Mezi prezentovanými domy je například zařazena jím projektovaná stavba rodinného domu u Bratislavy.

Cenná je kapitola o nových materiálech jakými jsou transparentní izolace, vakuové a aerogelové izolace, materiály s fázovou změnou a nebo superokna. Přítom se vzápětí autor vrací k přírodním materiálům z hlíny str. 73, stavění ze slámy str. 74 a přírodních izolací str. 75. Kapitola je věnována renesanci dřeva str. 75 a také hmotám vhodných k recyklaci str. 77.

3. PŘIPOMÍNKY K HABILITAČNÍ PRÁCI

Po podrobném prostudování habilitační práce nemám k jejímu obsahu žádné vážné připomínky. Ty, které v zápětí uvádím, mají pouze charakter upřesňujících poznámek, které nemohou ovlivnit příznivé vnímání práce. Je možno je také vnímat jako otázky do rozpravy.

- Na str. 4 se uvádí, že dominují náklady na vytápění a přípravu teplé vody. V budoucnu je však potřeba počítat s rostoucí náročností na dosažení letní tepelné pohody. Z čeho tento názor vyplývá? Mohl by se v rámci rozpravy habilitant tomuto tématu více věnovat?
- V práci chybí prostředek pro lepší identifikaci obrazové části, což znesnadňuje přehlednost a ztrácí se dokumentární hodnota prezentovaných fotografií. Dílu by prospělo vložení popisků.
- Nesprávně je použita forma zápisu procent. Např. 99% na str. 6 a všech dalších, se podle tohoto zápisu bude číst jako adjektivum, což ovšem neodpovídá tvaru textu.
- Na str. 21 se uvádí, že stavby ze slaměných balíků je možno vykonávat svépomocí. Je to ve vztahu k potřebné kvalitě díla vždy tak jednoduché. Není to pouze zažité klišé, které docela neodpovídá skutečnosti?
- Co vyjadřuje standard Svedlund – Karfík, který je zmíněn na str. 23. Jedná se o drobnou, ve tvaru kostky, realizovanou architekturu Baťových rodinných domů ve Zlíně?
- Je oprávněné tvrzení, že postavit solidní rodinné bydlení na 150 m² dokáže každý venkovský stavitel? Toto tvrzení se uvádí na str. 25.
- Na str. 36 se hovoří o vyrobené energii. Je tento termín správný? Je možno jakoukoliv formu energii vyrobit? Nejedná se spíše o konverzi jedné formy v jinou?
- Proč je na str. 36 spojen termín „panelák“ s termínem socialistický? Vždyť i v zemích, kde socialismus nebyl budován se panelové domy nacházejí.
- Na str. 44 se hovoří o tom, že za pár let budou pasivní domy normou, a nulové domy zajímavým, vcelku běžným řešením. Jak v kontextu tohoto názoru vnímá habilitant evropskou směrnici EPBD II?
- Na str. 45 je uvedena teze, že slabým místem obvodového pláště jsou okna. Je skutečností, že jejich hodnota součinitel prostupu tepla je oproti neprůsvitnému plášti několikanásobně vyšší. Ale jak vnímá autor funkci tohoto okna jako prostředku energetických zisků? Již na str. 46 se uvádí, že z celkové tepelné ztráty dokáže okno pokrýt až třetinu celkové tepelné ztráty.
- Na str. 47 se hovoří o kvalitní architektuře jako o nízkoenergetické architektuře. Nehodilo by se lépe hovořit o architektuře energeticky úsporné? Nízkoenergetická architektura je spojena s nízkoenergetickými domy a to jej již překonaný způsob výstavby.
- Na str. 54 se hovoří o tloušťce tepelné izolace 300 mm jako o nadstandardní. Je tomu tak i u energeticky úsporných domů?

- Na str. 57 se uvádí, že na druhu použité tepelné izolace příliš nezáleží, důležitý je dosažený koeficient prostupu tepla. Je tomu tak vždy?
- Prosím o vysvětlení pojmu ekonomicky nulový dům. Odpovídá tento termín skutečnosti? Viz str. 62.
- Na str. 66 je uveden objekt nízkoenergetického domu v Nitře. Jako autor je jmenován Norbert Wangen. U jeho jména je termín „dizajnér“. Je to správné? Nemělo by zde být spíše architekt?

4. ZHODNOCENÍ HABILITAČNÍ PRÁCE

Je nutno ocenit, že práce je zpracovaná pečlivě s názornými ilustracemi a srozumitelnými verbálními vyjádřeními. Jen na několika místech se objevují překlepy.

Seznam literatury obsahuje široký výčet titulů, který se může stát dobrým vodítkem pro další studium. I z toho je zřejmé, že se habilitant tématu dlouhodobě a cílevědomě věnuje. Jsou zde citovány i vlastní práce autora.

Habilitační práci „Efektívne bývanie“ považuji za původní vědecké dílo. Téma práce, její rozsah a obsahová náplň odpovídá oboru habilitace. Z hlediska společenské prospěšnosti a rozvoje vědního odboru ji považuji za dílo, které aktuálně přispívá k rozvoji teoretické základny s návazností na praxi.

Habilitant prokázal, že je v oblasti teorie a konstrukce pozemních staveb zralou a erudovanou osobou. Má schopnosti své zkušenosti předávat studentům a odborníkům, kteří se tématem zabývají. Také velmi vítám a oceňuji, že Ing. arch. Henrich Pifko, Ph.D. se aktivně podílí jak na výuce na Fakultě architektury STU v Bratislavě, tak je také činným architektem a organizátorem akcí v oblasti energetických úsporných domů. Je uznávaným a dobře známým odborníkem také v České republice.

5. ZÁVĚR

Habilitační práce je dílem vědeckým. Jeho autor v něm prokázal, že má schopnosti a erudici samostatně vědecky pracovat. Prokázal také, že dosavadním pedagogickým působením na vysoké škole, praktickou činností a cílevědomým studiem nabyl velmi dobré odborné znalosti a profesní dovednosti.

Současně mohu konstatovat, že Ing. arch. Henrich Pifko, Ph.D. je vyzrálou vědeckou a pedagogickou osobností. V komunitě odborníků zabývajících se problematikou environmentálně příznivého a energeticky úsporného návrhu domů a také v oblasti teorie architektury a architektonické tvorby je známým a uznávaným odborníkem. Jeho činnost překračuje hranice Slovenska, což je patrné z jeho dosavadních odborných aktivit i ze struktury a obsahu samotné habilitační práce. Proto **jednoznačně doporučuji**, aby po úspěšné obhajobě před Vědeckou radou Fakulty architektury Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě byl

Ing. arch. Henrich Pifko, Ph.D.

imenován docentem

V Brně 28. února 2013

Vypracoval:
doc. Ing. Josef Chybík, CSc.,
Ústav stavitelství,
Fakulta architektury VUT v Brně,
Poříčí 5, 639 00 Brno.